

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Index. Partivm. Opvscvlorvm. Sermonum. Articulorum. Rerum. Verborum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

I N D E X.

PARTIVM. OPVSCVLORVM.

Sermonum. Articulorum. Rerum. Verborum.

DE Architecturâ Christianâ, Spirituali, Mystica, Morali, seu, Theologia, Architectonica in Sacra-Scriptura delitescente. *Scrutamini Scripturas.* Ioannis v. 39.

PROOEMIUM. in quo nominum ratio & vsus.

§. I. Quid sit Architectura. II. Quis qualis ue Artifex sit Architectus. III. Quibus disciplinis instructus esse debeat Architectus. Quibus etiâ doctibus IV. An & Quare Architecti propria sit Sapiencia, ve præ alijs Artificibus signatè dicatur Sapiens. V. Architectus nomen est compositum ab *ἀρχι* Princeps, & *τεκτων*, Faber. vt sit principalis faber VI. Auctores Scriptoresque, Veteres & noui de Architectura.

PARSI. OPVSCVLVM I. Architectus Christianus Sacer-Spiritualis. Mysticus. Tropologicus.

SERMO I. Amator veræ Sapienciae, & Virtutis Christianæ studiosus, sit oportet Architectus. *Ædificate alterutrum, sicut & facitis.* Ad Thesalonicens. v. 11.

ARTICVLVS I. Titulus Architecti, qui conuenit omnibus Christianis, sed signatè Concionatoribus sancitur formulis loquutionum Sacrarum Christi & Apostolorum.

Ar. 2. Architectus, Prophetæ, Ecclesiastes, Catechista, quis loquens, Doctor fidelium.

3. Architectus DEVS, Apostolus, Vir Apostolicus.

4. Architectus, Quilibet homo Christianus.

SERMO II. Studiosum litterarum. Artiumque liberalium, ac virum litteratum debere esse in semetipso *Ædificatorem Domus Sapienciae.*

Nisi Dominus ædificauerit Domum, in vanum laborauerunt qui ædificant eam. Psal. cxxvi.

Sapientia ædificauit sibi Domum. Proverb. ix. 1.

ART. I. Felix Adprecatio & finis sermonum Dominicalium de Architectura Christiana.

2. Anima iusti hominis est Domus, Basilica, Templum. Et in eâ ædificatur Domus DEI.

3. DEI, vt Principis Architecti

RERVM ET VERBORVM.

recti Aedificatio est necessaria
exstruendum in Anima Do-
mum Sapientiae & virtutum. 25.

4. Sermo de Aedificatione
Domus Sapientiae quomodo
sit futurus fructuosus. 26.

SERMO III. Sodalis B.
MARIÆ V. Qualis, & cuius-
nam Domus Aedificator esse
debeat. 28.

*Sapientia aedificauit sibi Do-
mum Prou. ix. 1.
Aedificate alterutrum, sicut &
facitis.*

Ad Thessal. v. 11.

Ad sodales Marianos B. M. V.

ART. I. Sodalis Parthenius
sit oportet Architectus & Aedificator. 28.

2. Sodalis Parthenius sit o-
portet Aedificator Domus Sa-
pientiae. 30.

3. Caritas aedificat. Per quam
Aedificator constituitur Soda-
lis Marianus. 33.

4. Actiones Architectonicae
sunt oportet cuiuslibet Chri-
stiani, & multo magis Sodalis
Parthenici. 25.

5. Architectus Christianus,
& Aedificator Sodalis, primum
in se, tum in alijs aedificat. 38.

SERMO IV. Analogia mul-
tiplex inter Officia Architecti-
& Amatoris Sapientiae Virtu-
tumque Studiosi. 41.

Volens Turrim aedificare.
prius sedens computat sump-
tus, qui necessarij sunt Lucae
xiv. 28. 41.

ART. I. Architectus Chri-
stianus Quis-nam sit? Qui
item Amator Cultorque Sapi-
entiae? Quis Virtutum studio-
sus? 41.

2. Fuga Temeritatis. Vt Sa-
pientis Architecti, ita studiosi
Virtutum est, haud temere
Opus arduum aggredi 43.

3. Architectus Christianus
sit oportet, non tantum Audi-
tor, sed & Factor bonus Sapi-
entiae. 48.

4. Architectus Christianus
esse debet Amator Sapientiae
Virtutumque cultor, vt profit
etiam alijs. 50.

5. Architecti Christiani for-
ma est Sapientia Caritate ani-
mata. 51

SERMO. V. Dotes Archi-
tecti Christiani.

*Ecce vocani ex nomine Beseleel,
& impleui cum Spiritu DEI, Sa-
pientia & Intelligentia, & Scientia
in omni opere, Exodi xxxi. 2. 3. 53.*

ART. I. DEVS Auctor Archi-
tecturae Quosdam sibi caros
deligit & designat ad Archite-
cturam Spiritualem, seu Chri-
stianam exercendam. 53.

2. DEVS Scientiarum Domi-
nus Architecturam Sacram instruit
eos quos vocat ex Nomine. 55.

3. Architectus Christianus
Virtutibus praeditus. 56.

4. Spiritus DEI in Archite-
cto Christiano. 57.

5. DEVS Architectus Sapien-
tissimus. Sapientia Architecto
est

I N D E X

- est propria, 60.
6. Paulus Apostolus Sapiens Architectus. 60.
7. Architecti intelligentia. 65
8. Architecti Scientia. 67.
- OPUSCULUM II. ÆDIFICIUM ARCHITECTI CHRISTIANI Quod est Domus Sapien-
tiae. 73
- SERMO I. Domus Sapien-
tiae Elegancia, Decor, Amplitudo.
Ejusdem Architectus prima-
rius DEUS. Ut sit secundarius
Homo litterarum ac virtutum
studiosus quidnam ei sit faci-
endum. 73.
- ARTIC. I. Introductio in
Domum Sapien-
tiae. 73.
2. Domus Sapien-
tiae DEUS princeps est Architectus. 76.
3. Ad Ædificationem Do-
mus Sapien-
tiae necessaria sunt,
Domini DEI invocatio. Gra-
tiae auxilium. Ædificantis Pie-
tas. 80.
4. In Ædificatione Domus
Sapien-
tiae initium ducendum
à DEO.
5. In Nomine Domini in-
choanda Ædificatio Domus
Sapien-
tiae. 88
6. Martynis precibus DEUS
advocandus ad Ædificationem
Domus Sapien-
tiae. 91
- SERMO II. Situs Domus Sa-
pien-
tiae ORIENS. Plantaverat
Dominus DEUS Paradisum
voluptatis à principio. Lxx. le-
gunt, ad Orientem. Genes. xi 8.
98.
- ARTIC. I. Oriens accom-
modatissimus est ad Domum
Sapien-
tiae alicubi Ædifican-
dam, Situs. 98
2. Situs Domus Sapien-
tiae ad Orientem est munis Cul-
toris Sapien-
tiae perquam ido-
neus. 101
3. Situs Domus Sapien-
tiae ad
Orientem, ingenii ad Sapien-
tiae culturam accommodati ju-
dicium habet, vel spem præ-
bet. 106
4. Situs Domus Sapien-
tiae ad Orientem felicitatem por-
tendit. 108
5. Situs Domus Sapien-
tiae ad
Orientem deliciarum, divitia-
rumque abundantiam, & bo-
num omne pollicetur. 109
- SERMO III. Domus Sa-
pien-
tiae. Sensu Grammatico-Lit-
terali. Historico, Tricliniū. Sa-
pien-
tiae ædificavit sibi Domū.
Quid est illa Domus?
- ART. I. Triclinium. Refe-
ctorium. Cænaculum. 113
2. Dissertationes conviva-
les. Mos Hebræorum in Tri-
cliniis convivendo disserere,
moraliter, parabolicè, enigma-
ticè. 115
3. Sententiae Epulares Festi-
væ. Mos Græcorum, Latino-
rum, aliarumque Gentium in
Tricliniis inter epulas profe-
rendi sententias festivas & in-
geniosas. 117
4. Descriptio Domus Sa-
pien-
tiae facta à Salomone Tricli-
nio 119

RERVM ET VERBORVM.

hio accommodatur. 121

5. Columnæ VII. in Domo
Sapientia quæ Triclinio. 125

SERMO IV. Domus Sapien-
tia sensu parabolico.

ART. I. Templum. Synago-
ga. 127

2. Gymnasiū. Academia. 130

3. Encyclopædia. Orbis Sci-
entiarum. 134

4. Domus Sapiētiæ Munda-
næ: Quæ inimica est DEO. 137

SERMO V. Domus Sapien-
tiæ sensu Allegorico.

ART. I. Ecclesia Christi. 139

ART. II. Domus Sapientia.
sensu Allegorico & Mystico

Virgo DEIPARA. Uterus Ma-
rianus. 141

SERMO VI. Domus Sapien-
tiæ sensu Physico. 143

ART. I. Mundus.

2. ART. II. Domus Sapientia
religiosè. Monasterium. Clau-
strum Cella. 145

SERMO VII. Domus Sapi-
entia Symbolicè.

ART. I. Christi Corpus. Ca-
ro. Compositum. 146

2. Christi Humanitas. 147

SERMO VIII. Domus Sapi-
entia sensu. 150

Anagogico

1. Cælum empyreum

2. Corpus gloriosum. 150

3. Domus, Thronusque in
cælo

SERMO IX. Domus Sapien-
tia Tropologicè. Ethicè. Mo-
raliter.

ART. I. Domus Sapientia
Tropologicè Cor Justi. 151

2. Justi animus seu anima.
153

3. Quæ, Qualisque Justitia
constituat Justum; & in eo a-
nimam potissimùm Domum

Sapientia. 155

4. Domus Sapientia spiri-
tualiter anima Justi dignè
communicantis. 157

OPUSCULUM III. Ædi-
ficium Architecti Christiani.

Quod est Fabrica Virtutum.

Objectum Architecti Tropo-
logici. 165

SERMO I. Ædificium Mora-
le Philosophicum.

ART. I. Quintuplex Ædifi-
cium Architecti Christiani
Tropologici. 165

2. Virtutes, ex quibus con-
struatur Ædificium Morale
Philosophicum. 166

3. Enumeratio Virtutum, ex
quibus construitur Ædificium
humanum, Morale, Philoso-
phicum. 168

4. Virtutes Morales acqui-
sitæ constituunt Ædificium
Philosophicum. Quod est Do-
mus Honestatis. 172

SERMO II. ÆDIFICIUM
Spirituale Theologicum. 174

ART. I. Gratia Dei superna-
turalis ad Ædificii spiritualis
structuram necessaria. 174

2. Virtutes ad Ædificii spi-
ritualis structuram requisitæ.

I. Theologicæ. II. Cardinales.

III. Mo-

III. Mo-

III. Mo-

III. Mo-

INDEX

<p>III. Morales infusæ. IV. Christianæ. 176</p> <p>3. Virtutes Christianæ infunduntur divinitus dum Homo justificatur. 182</p> <p>4. <i>Ædificium spirituale Theologicum quomodo fundetur, tegatur, perficiatur.</i> 184</p> <p style="padding-left: 2em;">SERMO III. <i>Ædificium Operum Meritoriorum.</i></p> <p style="padding-left: 4em;">ART. I. A quo, & Quomodo extruatur. 188</p> <p style="padding-left: 4em;">2. <i>Ædificium Meritorum est Domus cælestis.</i> 189</p> <p style="padding-left: 4em;">Domus Superna. Corpus Gloriosum. 190</p> <p style="padding-left: 4em;">Domus <i>Æterna Gloria cælestis.</i> 191</p> <p style="padding-left: 4em;">Domus indissolubllis Corpus Gloriosum & Beatitudo, 192</p> <p style="padding-left: 4em;">Domus non manufacta. 192</p> <p style="padding-left: 4em;"><i>Οικία ἀχειρόνοτος.</i> 192</p> <p style="padding-left: 4em;">3. <i>Ædificium Meritorum Quomodo construatur à Deo & Quomodo ab hominibus justis.</i> 193</p> <p style="padding-left: 4em;">4. <i>Obstetrices Ægyptiæ ædificabant sibi & Deus ædificabat illis Domos.</i> 194</p> <p style="padding-left: 4em;">5. <i>Mansiones Cælestes Quomodo à justis in hac vita ædificentur.</i> 197</p> <p style="padding-left: 4em;">6. <i>Visum admirandum de Ædificiis operum meritorium in cælo.</i> 201</p> <p style="padding-left: 4em;">7. <i>Ædificium Operum meritorium ab uno extructum in cælo transfertur aliquando ad alium.</i> 204</p>	<p>3. S. THOMAS Apóstolus Architecti Schemate & Titulo ad Indorum salutem curandam proficiscitur. 206</p> <p style="padding-left: 2em;">SERMO IV. <i>Ædificium Boni Exempli adoptivum & adoptivum,</i> 209</p> <p style="padding-left: 4em;">ART. I. <i>Quodnam sit. Et quomodo extruatur Ædificium boni Exempli.</i> 209</p> <p style="padding-left: 4em;">2. <i>Quodnam sit. Et quomodo construatur Ædificium adoptivum.</i> 210</p> <p style="padding-left: 2em;">SERMO V. <i>Domus Sapientiae Virtutibus, tanquam partibus constituta, variisque ornamentis internis & externis decorata.</i> 214</p> <p style="padding-left: 4em;">ART. I. <i>Homo-Exterior Domus-Opus Naturæ.</i></p> <p style="padding-left: 6em;">1. <i>Homo-Interior- Domus-Opus Sapientiae.</i> 217</p> <p style="padding-left: 6em;">3. <i>Sapientiae Studio est necessaria Fides, Spes, Contemptus Vanitatis. Voluptatisque corporeæ despectus.</i> 218</p> <p style="padding-left: 6em;">4. <i>Figura & Pavimentum Domus Sapientiae.</i> 213</p> <p style="padding-left: 6em;">5. <i>Quatuor Turres Domus Sapientiae.</i> 215</p> <p style="padding-left: 6em;">6. <i>Fossa. Flumen. Vallum Domus Sapientiae.</i> 229</p> <p style="padding-left: 6em;">9. <i>Murus & Antemurale Domus Sapientiae.</i> 231</p> <p style="padding-left: 6em;">8. <i>Tectum & Dimensiones Domus Sapientiae.</i> 235</p> <p style="padding-left: 6em;">9. <i>Conclave Columnatum Domus Sapientiae.</i> 238</p> <p style="padding-left: 6em;">10. <i>Aulæ Domus Sapientiae.</i> 240</p>
---	--

RERVM ET VERBORVM.

11. Ambulacrum Domus
Sapientia. 241

12. ARZ Domus Sapientia. 244

13. Porta Domus Sapientia
& Clavis. 245

PARS II, Architecturae Chri-
stiana. 250

OPUSEULUM IV. Funda-
mentum Domus Sapientia,
seu Aedificij Spiritualis. 251

*Domus Domini firmiter aedifi-
cata: bene fundata est super fir-
mam Petram.*

SERMO I. AN & quomodo
Fides secundum Regulas Ar-
chitectonicae dici possit Fun-
damentum Aedificij Spiritua-
lis. 251

ART. I. Pro Fide, qua Fun-
damento post exemplum, do-
ctrinamque Christi stat con-
sensus Doctorum Ecclesiae. 252.

2. Fides, quia Hypostasis,
& substantia rerum speranda-
rum est Fundamentum Aedi-
ficij Spiritualis. 254.

SERMO II. Fides cum fun-
damento varie comparatur Quia
Fidei cum Fundamento Domus
est conuenientia multiplex.

*Fundamentum aliud nemo po-
tuit ponere, praeter id, quod positum
est, Christus Iesus I. Corinth.*

III. XI. id est, Fides in Christum
IERSYM. 258.

ART. I. Prima conuenien-
tia inter Fidem & Fundamen-
tum est, esse Primum & Iantiu.

2. Secunda Conuenientia in-
ter Fidem & Fundamentum
est, quod sint Prima inchoa-
tione, non dignitate. 261.

3. Tertia Conuenientia inter
Fidem & Fundamentum est,
quod vtrumque sit primum
ingenere causae materialis. 262

4. Quarta Conuenientia est
inter Fidem & Fundamentum,
quod vtrumque sit pars Aedifi-
cij maxime firma. 264.

5. Quinta Conuenientia in-
ter Fidem & Fundamentum
est, quod neutrum nutare pos-
sit absque periculo intentus a-
dificij. 269

6. Sexta Conuenientia inter
fidem & Fundamentum, quod
vtrumque lateat; neutrum vi-
deatur. 271.

7. Septima Conuenientia
inter fidem & Fundamentum,
quod vtrumque esse possit sine
aedificio, quod superstruitur:
non vicissim, hoc sine illis. 278.

SERMO. III. Fides Infor-
mis, & Formata, vtra sit Fun-
damentum Aedificij Spiritua-
lis. 278.

ART. I. Fides An & Quan-
do fiat formata, vel sit infor-
mis? 278.

2. Fides Informis vtrum sit
Fundamentum. 279.

3. Fides informis non est
Fundamentum per se sufficiens
vel Aedificij spiritualis, vel sa-
lutis. 281.

4. Fides informis est aliqua
scelus

INDEX

- tenus Fundamentum Ædificij
Spiritualis Virtutum. 282.
5. Fides formata simpliciter
quoad omnia & actu est Fun-
damentum Ædificij Spiritua-
lis. 284.
6. Fides informis An &
Quomodo sit Fundamentum
potentiâ. 286.
- SERMO. IV. Impensæ, siue
Sumptus ad locandû Fun-
damentû Fidei necessarii. 288.
- Non sumus sufficientes cogita-
re aliquid à nobis, quasi ex nobis;
sed sufficientia nostra ex Deo est.*
2. Corinth. 35. 288.
- ART. I. Fides Christiana vt
Fundamentum, cuius-nam
impensis ponatur in Anima,
pro ædificio Spirituali 288.
2. Fides Christiana Donum
est DEI gratuitum, & eiusdem
Opus 289.
3. Impensæ humanæ & coo-
peratio Hominus cooperan-
tis, seu Ædificatoris, post
positionem Fundamenti factâ
impêsis supremi Principis. 295.
- SERMO. V. Fides Chri-
stiana quâ Fundamentû, quo-
modo sit formanda, vt sit planè
immobilis. 299.
- Fodit in altum, & posuit Fun-
damentum super Petram. Lucæ.*
- VI. 48.
- ART. I. Tres lapidum Ordi-
dines ad firmandû Fidei Fun-
damentum necessarii. 299.
2. Hostibus resistendum ex-
tremò conatu, vt Fundamen-
tum, quod est Fides non qual-
sent, euerant, euellantque 302.
- SERMO VI. Consecraria
Doctrinæ de Fide, quatenus
est Fundamentum Ædificij spi-
ritualis. 305.
- ART. I. Carentes Fide Chri-
stianâ Diuinâ, carent Ædificij
spiritualis Virtutum Diuina-
rum in Anima suâ Fundamen-
to. 305.
2. Vnum Fundamentum.
Vna Fides. 306.
- Fundamentum collocandû
in Solido. 307.
4. Fundamentum in solido
locatum roboratur, aquâ, ven-
to, tempestatibus. 303.
5. Fundamentum Immuta-
bile, Immobile, incorrupti-
bile. 308.
-
- HUMILITAS FUNDAMEN-
TUM Domus Sapientiæ. seu,
Ædificij Spiritualis.
- Qui se humiliat, exaltabitur.*
Lucæ XIV. 11.
- Super Mariâ fundauit eam.*
Psal. XXIII. 2.
- SERMO VII. Humilitas, An
& Quomodo, secundum Re-
gulas Architectonicas censei
possit Fundamentum Ædificij
Spiritualis. 301.
- ART. I. pro humilitate tanquâ
ædificij Spiritualis fundamento
Doctorû Ecclesiæ Authoritas,
2. Humilitas Fundamentum,
indirectè, per accidens, dispo-
sitiuè. 314.
3. Artifi-

RERVM ET VERBORVM.

3. Artificium Architectonicum ad iaciendum Fundamentum, firmandūque in aquā. 316

4. Humilitas inum aperit. Et ad recipiendum Fundamentum aptat solum. 318

5. Humilitas quomodo incitare possit humilem, ut sine fallitate, quamuis sit summus, se omnibus inferiorem æstimet dicat, proficiatur. 313

SERMO VIII. Humilitas Quomodo in imo fundum solidet ad suscipiendum retinendumque Fundamentum Fidei. Super Maria fundauit eam, Psal. XXIII. 2. 315

ART. I. Edificium Spirituale exstruitur in aquā.

2. Humilitas, tanquam puluis & Cinis densat. solidatque fundum animæ in Aquis ad suscipiendum Fundamentū Fidei 318

3. Humilitas Animæ solum, velut paludosam tellurem, siccat haud secus, ac Puluis & Cinis terram aquosam. 322.

SERMO IX. Humilitas complanat Animæ fundum, ut in eo ædificari possit. 343

Omnis vallis implebitur: & omnis mons & collis humiliabitur & erunt praua in directa, & aspera in vias planas. Luca III. 4. 343.

ART. I. Complano Soli necessaria est ad Fundamentum constituendum. 344

2. Humilitas tollit tumores

fundi impediētes exstructionem Edificij. 345

3. Humilitas implet valles. obstruit foramina. Coarctat voragines. 346

SERMO X. Proportio Humilitatis, quā Fundamenti, cum altitudine Domus Sapientiz. 351.

ART. I. S. S. Trinitatis Mysterium, quia altissimum requirit profundissimam Humilitatem in Discente, & edente, Honorante. 351

2. SS. Eucharistiz Fides postulat solidam Humilitatem in Christiano acceptante, conseruante, demonstrante, vtente. 356

3. Architectonicum Axioma de proportione profunditatis Fundamenti, cum altitudine Edificij demonstratur Exemplis 358

4. Christi Saluatoris profunditas Humilitatis 360

5. MARIÆ Deiparæ. Apostolum. S. Francisci Assisiensis Profunditas Humilitatis. 163

6. Profunditas Humilitatis Doctorum Ecclesiz: Aurelij Augustini, Thomæ Aquinatis, Francisci Suarez. Gabrielis Vasquez & similibus. 365

7. Præfundamentum Humilitatis subternendum, Cognitio sui 369

8. Actus Humilitatis Lapidēs fundamentales 371

9. Partes Fundamenti, quod est

INDEX.

est Humilitas. 372

TIMOR DOMINI FUNDAMENTVM Domus Sapientia. seu **Ædificij** Spiritualis.

Timor Domini principium Sapientia. Prouer. 1.7.

Principium Sapientia Timor Domini. Prouer. ix. 1.

Initium Sapientia Timor Domini. Eccl. 1. 16.

Proloquium. 373

SERMO XI. Timor Domini. Quà Domus Tectum. Quà Fundamentum 376

ART. 1. Timoris Domini cum Tecto Domus analogia. 376

2. Timor Domini Fundamentum **Ædificij** Spiritualis. 380

3. Similitudines variæ, quibus persuadetur: Timorem Domini Fundamentum esse Domus Sapientia. Et posse dici primam virtutum. 381

SERMO XII. Timoris species. Præambulum. 384

ART. 1. Timor naturalis. 384.

2. Timor Mundanus. 385

3. Timor Seruilis. Filialis. Initialis, 399.

Quis-nam ex ijs sit Fundamentum Domus Sapientia.

SERMO XIII. Timor Domini Quomodo secundum Architectonica regulas, esse vel dici possit Fundamentum **Ædificij** Spiritualis. 393

ART. 1. Substructiones in solo palustri per Carbones, & lanæ vellera. 393

2. Anima humana, Humus est Paludosa. Carbo Timoris Domini Symbolum 394

3. Carbones Iudicis seu erilanæ Vellera Patris benigni sunt Symbola. 401

4. Christus IESVS, tanquam Lanæ vellus, **Ædificio** Spiritualis Virtutum supponendus. 402

5. Artificium Architectonicum collocandi Fundamentum, adactis in imo palis 403

6. Timor Domini comparatur cum palis oleagincis, alnei robusteis. 404

7. Timor Domini salutaris, Olea. Alnus. robur. 404

SERMO XIV. Fundamenta Domus Sapientia. seu **Ædificij** Spiritualis. Verbum DEI Bonum Exemplum. Catechismus Concio. Exhortatio. 410

Præfatiuncula.

ART. 1. Verbum DEI Fundamentum **Ædificij** Spiritualis. 411

2. Bonum Exemplum Fundamentum Domus Sapientia. 411

3. Catechesis. Concio, Exhortatio Fundamentum **Ædificij** Spiritualis. 410

SERMO XV. Timor Domini seruilis, qua Fundamentum, duo extrema viret 142

ART. 1. CHRISTVS & DEI-
PARA

RERVM ET VERBORVM.

PARA non habuerunt Timorem Seruilem. 421

2. Timor Domini Seruili hominibus ceteris plurimum conducit ad inchoandam Ædificationem Domus spiritualis: 422

PARS III. Architecturæ Christianæ Proloquium. 423

OPUSCULVM V. Columnæ Domus Sapientiæ, seu Ædificii spiritualis. 426

SERMO I. Prima Columnatio Domus Sapientiæ.

ART. I. Finitus-ue, an infinitus, indefinitus-ue sit in Domo Sapientiæ Columnarum numerus 426

2. Columna Virtus. Quæ spectanda sint in Colūna qualibet; & quænam in virtute vt symbolicè Colūna dicatur?

3. Columnarum ternio. In prima serie Columnarū Domus sapientiæ sunt Columnæ tres. Quarum symbola Nubes. Fumus. Ignis. Fides. Spes Caritas. Tres virtutes Theologicæ 430

4. Fides Columna Nubis. 431

5. Spes Columna Fumi. 437

6. Basis Columnæ Spei. Promissio DEI 439

7. Columna Ignis. 439

8. Columna Ignis & Nubis: Caritatis & Fidei, An & Quomodo distinguantur. 443

9. Basis Columnæ Caritatis Bonitas DEI 444

SERMO II. Secunda Columnatio Domus Sapientiæ.

ART. I. Columnæ Iachin & Booz 445

2. Fortitudo & constantia. 446

3. Sapientia & prudentia. 450

4. Columnæ areæ, Fortitudo & constantia.

Finxit Salomon duas Columnas areas: nomen vnus Iachin, alteri Booz, lib. 8. Reg. vii. 15. 452

5. Columnæ marmoreæ Fortitudo & Constantia. 456

6. Columnæ marmorcarum situs. Æqualitas. Altitudo. Crassities. Circumferētia. Cavitates. Capitella Ornamenta, ad Tropologiam accommodata sigillatim. 458

7. Columnæ Rotundæ, Fortitudo & Perseuerantia. 464

8. Columnæ striatæ Fortitudo & Perseuerantia.

9. Columnæ Fusiles, Fortitudo & Perseuerantia. 470

SERMO III. Bases Columnarum Fortitudinis & Constantiæ. 472

Exordium. Crura illius Columnæ marmoreæ, quæ fundata sunt super Bases aureas. Cant. v. 15. 472

ART. I. Basis Fortitudinis & Constantiæ DEVS. 473

2. Basis Fortitudinis & Constantiæ PROVISIO. 474

3. Basis Fortitudinis & Constantiæ

XX 2 stan.

I N D E X

<p>stantiæ Timor Domini 475</p> <p>4. Bases IV. Fortitudinis & Constantiæ. 477</p> <p>SERMO IV. Comparatio Columnarum Domus Sapientiæ, cum celeberrimis totius Orbis terrarum Columnis. 479</p> <p>Præfatiuncula.</p> <p>ART. I. Columnæ Hereticis. 480</p> <p>2. Columna Milliarium aureum. 482</p> <p>3. Columnæ Styliarum. 483</p> <p>4. Columnæ Historiæ. 485</p> <p>5. Trajani Coclis. Duilli rostrata. 487</p> <p>6. Columnæ Sepulcrales. 489</p> <p>Appendix. Designatio variarum Columnarum ad Domum Sapientiæ spectantium. 489</p> <hr style="width: 20%; margin: 10px auto;"/> <p>PARS IV. Architecturæ Christianæ. 492</p> <p>Præfatiuncula. 492</p> <p>OPUSCULUM VI. Muri. Patientes. Tectum Domus Sapientiæ, seu Ædificii spiritualis. 493</p> <p>SERMO I. Pæries Domus Sapientiæ Spes. 493</p> <p>ART. I. Analogia I. inter Spem & Parietem. 494</p> <p>1. Analogia II. inter Spem & Parietem. 496</p> <p>2. Analogia III. inter Spem & Parietem. 497</p> <p>SERMO II. Materia Patientis, qui est Spes. 500</p> <p>ART. I. Pæries varii generis diversitate à materiâ de sumptâ, 500</p> <p>2. Pæries Spes quomodo exsurgat & firmetur. 502</p> <p>3. Misericordia Dei quomodo se habeat ad Spem, quæ Parietem. 505</p> <p>4. Merita Christi sunt lapides Patientis-Spei. 506</p> <p>5. Opera bona, seu Merita Fidelium proborum sunt lateres ad Spem quæ Parietem. 508</p> <p>6. Analogia Operum bonorum cum lateribus. 510</p> <p>7. Similitudo Laterum quibus Operum bonorum generibus potissimum conveniat. 512</p> <p>8. Lateres Patientiæ quoniam Igne coquantur? 512</p> <p>9. Lateres Symbolici, Humilitas. Firmitas. Veritas. 516</p> <p>10. Spes Murus Æreus, Æs, Bona Conscientia. Æs solidum, durum, incorruptibile. 517</p> <p>11. Muri ex Sale. Quomodo materia similis ad Parietem-Spei adsciscatur. 518</p> <p>12. Muri ex Glacie à quibusnam construuntur. 521</p> <p>13. Pæries-Spei aliquis ex luto à quibus construatur. 521</p> <p>14. Ex Pennis, Plumisque, ut Pygmæi Parietem-Spei erigunt Præsumptuosi. 524</p> <p>15. Ex Ovorum Puraminibus Spei-Parietem extruunt Hypocritæ, Simulatores. Docti.</p>	<p>lofi. 16.</p> <p>quomodo 17.</p> <p>randi 17.</p> <p>Creata 17.</p> <p>modi 17.</p> <p>Sei 17.</p> <p>is Sp 17.</p> <p>Spei. 17.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p> <p>7.</p> <p>8.</p> <p>9.</p> <p>10.</p> <p>11.</p> <p>12.</p> <p>13.</p> <p>14.</p> <p>15.</p> <p>16.</p> <p>17.</p> <p>18.</p> <p>19.</p> <p>20.</p> <p>21.</p> <p>22.</p> <p>23.</p> <p>24.</p> <p>25.</p> <p>26.</p> <p>27.</p> <p>28.</p> <p>29.</p> <p>30.</p> <p>31.</p> <p>32.</p> <p>33.</p> <p>34.</p> <p>35.</p> <p>36.</p> <p>37.</p> <p>38.</p> <p>39.</p> <p>40.</p> <p>41.</p> <p>42.</p> <p>43.</p> <p>44.</p> <p>45.</p> <p>46.</p> <p>47.</p> <p>48.</p> <p>49.</p> <p>50.</p> <p>51.</p> <p>52.</p> <p>53.</p> <p>54.</p> <p>55.</p> <p>56.</p> <p>57.</p> <p>58.</p> <p>59.</p> <p>60.</p> <p>61.</p> <p>62.</p> <p>63.</p> <p>64.</p> <p>65.</p> <p>66.</p> <p>67.</p> <p>68.</p> <p>69.</p> <p>70.</p> <p>71.</p> <p>72.</p> <p>73.</p> <p>74.</p> <p>75.</p> <p>76.</p> <p>77.</p> <p>78.</p> <p>79.</p> <p>80.</p> <p>81.</p> <p>82.</p> <p>83.</p> <p>84.</p> <p>85.</p> <p>86.</p> <p>87.</p> <p>88.</p> <p>89.</p> <p>90.</p> <p>91.</p> <p>92.</p> <p>93.</p> <p>94.</p> <p>95.</p> <p>96.</p> <p>97.</p> <p>98.</p> <p>99.</p> <p>100.</p>
--	---

RERVM ET VERBORVM.

16. Paries Cratirius Spei
quomodo conficiatur ex A-
rundinibus à Mundanis. 525

17. Spes in Homine, aut in
Creaturâ AN, Quando, Quo-
modo licita? 527

SERMO III. Mensurâ Parie-
tis Spei. 530

ART. I. Altitudo Parietis-
Spei. 530

2. Longitudo Parietis-Spei. 532

3. Latitudo Parietis-Spei. 534

4. Rectitudo Parietis-Spei. 535

5. Firmitas Parietis-Spei. 536

6. Nexus Æris, lapidum, la-
teram Parietis-Spei. 537

SERMO IV. Incrustatio Pa-
rietis-Spei. 539

ART. I. Tectorum Parietis-
Spei Timor Domini. 539

2. Crusta Parietis-Spei lon-
ganimitas. 540

3. Velum Parietis-Spei Hu-
militas. 541

4. Securitas à Muro Spei. 543

5. Anacephalæosis Archite-
cturam Parietis-Spei ob oculo-
sponens. 544

SERMO V. Tectum Domus
Sapientiz. 545

ART. I. Tectum Domus Sa-
pientiz Caritas. 545

2. Tectum Domus Sapien-
tiz Perfectio Christiana. 547

PARS V. Architecturæ Chri-
stianæ. 552

PRÆLOQUIUM designans
utilitates hujus tractatus. 552

OPUSCULUM VII. Instru-
menta Architectonicæ Chri-
stianæ, seu supellex Architecti
Christiani. 554

SERMO I. Regula Architecti
Christiani.

ART. I. Nexus cum præce-
dentibus. Ingressus in subse-
quentia. 554

2. Quod-nam inter Archi-
tectonica sit Instrumentum,
quod vocetur Regula. Et, sit
idem, quod Perpendicularum.
Norma. Libella. Amussis. Linea.
Funiculus lineus. 555

3. Regula est Lex, in Archi-
tectura sacra Tropologica 558

4. Regula ut Lex Recta sit
oportet. 560

5. Regula Architectonica
Rectum & Distortum osten-
dit: haud secus Lex Bonum
& Malum demonstrat. 564

6. Per Regulam Architecto-
nicam corriguntur distorta:
Per legem emendantur vitia-
ta. 566

SERMO II. Christus Salva-
tor semper & utique moraliter
benè ædificant secundum Re-
gulam: signatè in Nuptiis.

*Nuptia facta sunt in Cana Gali-
lae: & erat Mater Jesu ibi. Vo-
catus est autem & Jesus, & Di-
scipuli eius ad nuptias Joannis.*

569 XXI SERMO

I N D E X

SERMO III. Perpendicularum
Architecti Christiani, Exem-
plum Christi. 572

ART. I. Rectitudo Virtutum
verarum. 573

2. Pravitas virtutum falsa-
rum. 576

3. Exemplo Christi, tanquam
Perpendicularo examinatur, &
emendatur pravitas Virtutum
falsarum. 575

4. Exemplum Christi quo-
modo applicandum sit, tan-
quam Perpendicularum ab Ar-
chitecto Christiano. 581

SERMO IV. Nomina Archi-
tecti Christiani Exemplum
Sanctorum. 582

ART. I. Probatum ejus usus
ex Sacra Scriptura. 583

2. Exemplo Majorum bene-
credentium & operantium de-
prehenditur obliquitas Fabri-
cæ spiritualis. 585

SERMO V. Libella & amuf-
sis Architecti Christiani, Pru-
dentia & Discreto. 587

ART. I. Ex doctrinâ Patrum.
587

2. Exemplo Christi idem
adstruitur, & stabilitur. 590

SERMO VI. Calamus Archi-
tecti Christiani, Modus & Me-
diocritas. 590

ART. I. Quid sit Calamus
Architectonicus. Et quod ejus
munus ad Fabricam. 590

2. Modus & Mediocritas,
Quomodo, tanquam Calamus
Architecto sacro sit usui. 591

3. Calamus, τὸ πρέπον De-
corum. 595

SERMO VII. Ciconia Archi-
tecti Christiani, Intentio bo-
na. 598

ART. I. Quale Instrumen-
tum sit Ciconia Architectoni-
ca. 598

2. Intentio bona compara-
tur Ciconiæ Architectonicae.
600.

SERMO VIII. Tympanum
Architecti Christiani. 601

ART. I. Tympani figura &
usus. 601

2. Oratio cum Tympano
confertur. 601

SERMO IX. Trochlea Archi-
tecti Christiani. 604

ART. I. Instrumenti delinea-
tio. 604

2. Trochlea-Compunctio.
605

3. Trochlea-Caritas. 605

SERMO X. Clavi Architecti
Christiani 607

ART. I. Tempus ædificandi
peculiare in Ecclesia Christi
est à Dominica Septuagesimæ
ad Dominicam Paschatis pro-
tensum. 607

2. Clavis Timor Domini.
609

3. Clavis, Amor Divinus,
Caritas. Fides-Spes, continen-
tia. Virtus quælibet 712

4. Clavis, Bona Proposita,
Desideria vota. 715

5. Clavis, Recordatio Cla-
uorum, quibus Christus Cru-
ci af-

RERVM ET VERBORVM.

ei affixus. Crux Christi Meditatio Passionis: & signatè Crucifixionis Dominicæ 717

SERMO XI. Malleus Architecti Christiani

ART. I. Exercitium Virtutum 721

2. Vfus Mallei Architectonici 725

Exerce te ipsum ad Pietatem. I. ad Timoth. IV. 7.

3. Mallei, quorum non est vllus vsus, dum ædificatur Domus Sapientiæ Virtutum fabrica. Pietatis Ædes.

Malleus & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo cum adificaretur. Lib. II. Reg. VI. 7. 728

SERMO XII. Glutinum Architecti Christiani 732

ART. I. Ingressus in rem. Mnemosynon Magistri valedicentis 733

2. DEVS. VNUS. VERUS. BONUS. 735

3. Mundus. Mare aquis fallacibus & falsis plenum 739

4. Mundus. Mare turbidum tumultuosum, infidum, naufragum 742

5. DEVS. RVPES. 743

6. DEO Sapientis conglutinanda est anima 745

7. Glutinum Caritatis præfertur Clavis Timoris, & Funibus Retributionis 746

SERMO XIII. Vectis Architecti Christiani. Verbum DEI.

ART. I. Quale Instrumentum in Architecturâ sit Vectis. 756

2. Vectis Architectonicus mouet, eleuat, transfert pondus quodlibet. 758

3. DEVS Architectus in architectanda Mundi machinâ concipitur adhibuisse Vectem-Verbum suum. 759

Ipse dixit, & facta sunt. Psal. XXXII. 9.

4. Verbo DEI, tanquàm Vecte, Architectonico, transfertur Mons. 760

5. Verbo DEI, velut Vecte, Peccatum & Peccator, pondera grauissima facillimè transferuntur. 761

6. Verbo DEI, ceu Vecte, fit Hominis Mundani translatio. 762

SERMO XIV. Vectes Architecti Cacodæmonis: 765

Consuetudo popularis, praua illegitima celebrandi, inremperantei Bacchanalia: Comedendi carnes in Quadragesimâ: violandi ieiunium 765

ART. I. Architectus Christo oppositus Cacodæmon, & eius Assedæ, Qui Bacchanalia viuunt 766

2. Vectis Rostratus. Consuetudo praua inducens & roborans vsum inebriandi. 768

3. Vectis Ferratus. Consuetudo popularis violandi Ieiunium Quadragesimale Ecclesiasticum 768

De-
595
Archi-
io bo-
598
umen-
Coni-
598
npara-
onez.
600.
panum
602
ura &
602
npano
601
Archi-
604
linea-
604
nctio.
605
605
tedi
607
candi
Christi
estimæ
s pro-
607
omni.
609
tinus.
tinen-
712
ofita.
713
o Cla-
Cru-
ci af-

INDEX

<p>Casticum. 770 SERMO XV. Vectis Christi, Vsus legitimus Verbi DEI. Vectis Diaboli. Abusus Verbi DEI. 774 ART. J. Serpens-Vectis con- greditur cum Christo pro Vi- ctoriâ 775 <i>Scriptum est, quia Angelis suis</i> <i>mandavit de Te. Matthæi IV. 6.</i> <i>Rursum scriptum est: Non ten-</i> <i>sabis Dominum DEVM tuum.</i> Matthæi IV. 7. 2. Vectiarj Diaboli contra</p>	<p>Christum astuta machinatio. 776 3. Abusus Verbi DEI. I. Pri- mi Ordinis II. Secundi Ord- nis. 781 4. Exempla Abusus Verbi DEI hæreticorum nostri zui 783 SERMO XVI. Trulla Architecti Christiani. 786 ART. I. Trulla Protectio Di- uina. 787 2. Trulla-Sacramentum le- gis Nouæ, 799</p>
---	--

EACVLTA S

R: P.

PROVINCIALIS

ad Rhenum inferiorem

SOCIETATIS JESU.

EGO JOANNES PANHAUSS Societatis Jesu, per Pro-
 vinciam Rheni inferioris Præpositus Provincialis,
 potestate mihi factâ ab Admod. R. P. FRANCISCO
 PICCOLOMINEO Societatis Jesu Præposito Generali fa-
 cultatem concedo, ut ARCHITECTURA CHRISTIA-
 NA, à P. MAXIMILIANO SANDÆO, ejusdem Societa-
 ris Doctore Theologo conscripta, atque à Depuratis ad
 id Theologis recognita, prælo subjiciatur ac publici ju-
 ris fiat. In cujus fidem has litteras manu propriâ, con-
 suetoque officij sigillo munitas dedi. Coloniae, Anno
 Christi. 1650,

JOANNES PANHAUSS.

INDEX LI-